

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šteč. Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravljanje: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1929.

Št. 15.

Varujte svoje pravice!

Letos se bo prvič odmerila pridobnina po novem davčnem zakonu. Davčne uprave predloge za odmero tega davka, ki zadene obrtništvo, ali še pripravljajo, nekatere so jih pa že izgotovile. Pridobnino odmerja po novem zakonu davčni odbor, ki sestoji iz predsednika in štirih članov. Predsednik odbora je vsakokratni predstojnik davčne uprave, ki ima poleg predsednika v odboru še enega člana, katerega sama imenuje. Ostale tri člane davčnega odbora imenuje za vsako občino občinski odbor iz kroga davkoplačevalcev dotične občine. V davčnem odboru imajo torej davkoplačevalci večino. Zakon je spričo tega smatral za potrebno, da interese finančne uprave drugače zavaruje. Davčnemu odboru je pridružen za varstvo teh interesov državni zastopnik, ki je obenem referent davčne uprave. Državni zastopnik ima prav tako pravico pritožbe zoper sklep davčnega odbora kakor davkoplačevalec sam. Odgovoren je finančni upravi tudi disciplinski in eventualno tudi za povračilo škode, če se je zaradi tega, ker se ni pritožil, oškodovala država.

Poleg tega določa zakon, da davčni odbor ne sme iti izpod uradno ugotovljenih podatkov, ki jih je zbralo davčno oblastvo in jih je predložilo davčnemu odboru, razen če se dokaže pred odborom drugače. To določilo je umevati tako, da je davčni odbor dolžan vpoštevati podatke, katere je davčno oblastvo zbralo za odmero davka, ako je davčna uprava dobila te podatke od samoupravnih in državnih javnih naprav, na primer od občine, pošte, carinarnice, železnice itd. glede prometa (uvoza, izvoza, pobiranja trošarine itd.), ki se opravlja pri njih.

Državni zastopnik ima pravico, da prisostvuje razpravam davčnega odbora. Isto pravico pa imajo tudi davkoplačevalci. Davčna uprava mora v vsaki občini pravočasno razglasiti, kdaj bo davčni odbor razpravljal o obdačenju davčnih zavezancev dotične občine. Ob prvem obdačenju po novem davčnem zakonu, ki bo več ali manj podlaga za obdačenje tudi v naslednjih letih, je velike važnosti, da se davkoplačevalci v polni meri poslužijo prizananih jim pravic in se udeležijo razprave davčnega odbora, da morejo davčnemu odboru še osebno pojasniti svoje pridobitne razmere in podkrepiti pravilnost vložene prijave, odnosno predlagati, koga naj davčni odbor v njihovi zadevi zasliši kot izvedenca ali prič.

Razprave pred davčnimi odbori se bodo pričele v doglednem času. Opozarjamo na to obrtništvo, da se zanima za nje in da se posluži pravic, katere gredo davčnim zavezancem pred davčnimi odbori.

Revizija socialno-političnih zakonov.

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je poslalo vsem gospodarskim in delavskim zbornicam ter važnejšim stanovskim organizacijam okrožnico, v kateri med drugim pravi:

»Nekatere delodajalske in delavske organizacije in zbornice kakor tudi posamezniki so že ponovno, bodisi individualno, bodisi kolektivno, ustno ali pismeno stavili razne opazke k sedanjemu delavskemu zakonodajstvu, zlasti k zakonom o zaščiti delavcev, o zavarovanju delavcev in o inspekciji dela. Zahtevali so, naj se ti zakoni izpremenijo ali izpopolnijo tako, da bi na eni strani dajanje domačega gospodarstva po-

stale čim manjše, na drugi strani, da bi se nudilo in omogočilo delavcem čim popolnejše uživanje socialnega zavarovanja in zaščite, ki bi jo morali imeti kot važen činitelj domače produkcije.

Vse dosedanje opazke k našemu delavskemu zakonodajstvu pa so bile ali enostranske ali nepopolne ali nezadostno utemeljene, da bi se jih moglo vzeti v pretres v meri, kakor je to potrebno, da bi se moglo delavsko zakonodajstvo v naši državi revidirati, izpremeniti ali izpopolniti in prilagoditi čim boljše našim gospodarskim razmeram na tak način, da bi bilo v harmoniji tako z interesi delodajalcev kakor z interesi delojemalcev, kar je glavni pogoj socialnega miru in gospodarskega napredka v vseh modernih državah. Da bi pa ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, ki stremi za temi načeli, upoznalo vse zahteve, ki se stavijo napram našemu delavskemu zakonodajstvu in to glede zakona o zaščiti delavcev, zakona o inspekciji dela in zakona o zavarovanju delavcev je potrebno, da mu stavijo zbornice v čim krajšem času svoje pripombe in eventualne predloge in to tako z ozirom na splošne interese kakor tudi zlasti s stališča, ki specialno zanima zbornico. Predloge je treba opremiti s podrobnimi in jasnimi utemeljitvami, da se na ta način pri reševanju teh vprašanj vpoštevajo vsi momenti, ki so potrebni za pravilno rešitev.»

Opozarjamo na gornjo okrožnico vse, ki imajo kake predloge za revizijo zakona o zavarovanju delavcev, o zaščiti delavcev in o inspekciji dela. Predloge je poslati takoj svojim organizacijam, odnosno neposredno zbornici. Predlogi pa morajo biti utemeljeni in obrazloženi po možnosti tudi s primeri iz prakse.

Prav čisto se čuje iz vrst interesentov klice po reviziji socialno-političnih zakonov in tudi v resolucijah organizacij najdemo skoro redno take zahteve. Sedaj se nudi ugodna prilika, da se take zahteve uveljavi, pa je stvar neposredno prizadetih, da dajo svojim zastopstvom potrebni material na razpolago, da ne bo kesneje nepotrebnih pritožb.

Gospodarski napredek in obrtništvo.

(Z občnega zbora Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani)

Celo desetletje se je borilo obrtništvo, da bi našlo za svoj gospodarski procvit oporo v državni upravi. Povsem upravičeno je nešteto krat stavilo svoje zahteve, da se državna uprava resno opreme pospeševanja obrta.

Že prva povojna leta se je obrtništvo v večji meri oprijelo ustanavljanja nakupovalnih in prodajnih zadrug. Vendar pa so velika devalvacija denarja, vedno dviganje in padanje cen ter preslaba organizacija, le prekmalu zamorile kali tej gospodarski organizaciji. Ena za drugo so likvidirale, ostalo jih je le majhno število, v splošnem pa je misel po gospodarski organizaciji popolnoma zamrla.

A kljub temu, da za to vrsto organizacije pri nas ni dovolj umevanja in tudi današnji časi za ustanavljanje takih zadrug niso ugodni, vendar pa je dolžnost obrtniških stanovskih organizacij, da se posvetijo važnemu problemu: kako dvigniti obrt.

Vsi opažamo, da prihajajo za nekatere obrtne stroke vedno slabši časi. Stroj prevladuje, cena ročnega dela pada in v takih strokah, kakor je n. pr. oblačilna stroka, nastopa kriza. Ves obrt pa živi pod vtisom naglo napredujoče tehnike in kdor tega ne opazi, ga časi neizprosno ugonobijo.

A. Strokovna izobrazba.

Tehnika prinaša na trg vedno novosti, — izboljševanja, — ki pripomorejo k kvalitativnemu in kvantitativnemu napredku. Kar se je nekaj v obrtnih obratih

opravljalo ročno, to opravljajo danes tudi v takih delavnicah že stroji. Pa tudi ročno delo se z raznimi pripomočki, novimi iznajdbami, preparati itd. izpopolnjuje. Tudi naš obrtnik ima priliko, da sledi temu razvoju in da se strokovno izobražuje.

Urad za pospeševanje obrti in zbornični obrtno-pospeševalni urad prireja strokovne tečaje, tako n. pr. za krojače, čevljarje, za luženje, avtogensko varenje itd. Zlasti važni so ti tečaji za vajence in pomočnike, nič manj pa seveda za mojstre.

Zveza predlaga zaradi tega:

Vrhovni obrtniški svet, v katerem so združene vse po obrtnem redu ustanovljene zveze, naj napravi potrebne korake, da se bodo po možnosti v letošnjem letu priredili v vseh večjih krajih Slovenije zgoraj navedeni, pa tudi drugi strokovni tečaji.

Izredne važnosti je nadalje za vsakega obrtnika, da ima vedno pregled v svojem obratu. Zato mora voditi vsaj najpotrebnejše knjige in zapiske, voditi mora vsaj najenostavnejše obrtno knjigovodstvo.

Zveza radi tega predlaga:

Zveza obrtnih zadrug naj po možnosti tekom tekočega leta priredi eno- ali dvodnevne knjigovodske tečaje. Stroške za take tečaje krijejo zadruge same.

B. Racionalizacija.

V sedanjih časih in ob naših razmerah je možna racionalizacija v obrtu s tem, da se osnujejo med drugim v posameznih krajih zbirališča odpadkov. Obrtništvo izgubi mnogo denarja s tem, da oddaja odpadke prekupčevalcem, mesto da bi organiziralo taka zbirališča samo.

Zveza naj bi radi tega dala zlasti drugim pobudo za postavitve takih zbirališč.

Da bi mogla pomagati zveza obrtništva tudi pri kupčijskih in sploh obratnih poslih z dejanjem pojasnil, nasvetov itd., naj uvede posebno informativno službo, ki naj vodi evidenco o kupčijskih prilikah, kreditnih zadevah itd.

Važna naredba velikega župana glede halvarjev.

Halvarji, ki se pečajo pri nas z izdelovanjem turških slaščic halve in rahatlokuma ter sladoleda in ki te slaščice kot takozvani »turki« prodajajo po ulicah, so povzročili v naši javnosti, osobito pa pri slaščičarjih, mnogo pritožb. Često je bilo njihovo obrtovanje naravnost nadležno občinstvu in mnogo škoduje vzgoji otrok, ker jih že na vsakem vogalu navaja k zapravljanju denarja za zlaščice.

Sedaj je glede teh obrtnikov izdal veliki župan ljubljanske oblasti odlok, s katerim proglašajo izdelavo turških slaščic in sladoleda za rokodelski obrt, katerega more izvrševati samo oni, kdor dokaže usposobljenost za slaščičarski obrt. S tem bo nastal končno red v tej obrti. Odlok velikega župana pravi:

Na podstavi § 146 četrty odstavka obrtnega reda razveljavljam uradoma Vaše odloke z dne 10. avgusta 1926., pod št. 15022, z dne 1. junija 1926., pod št. 8937 in z dne 29. avgusta 1926., pod št. 11214, ki ste ž njimi sprejeli prijave Adema Mehmedovića v Škofji Loki št. 77, odnosno Elistrefa Karimanovića v Kranju št. 26 in Abedina Ismajlovića v Kranju št. 73 o prostem obrtu izdelovanja sladoleda in turškega medu na znanje ter jim izdali ustrezne obrtne liste. Obenem prepovem omenjenim obrtnikom vsaktero nadaljnje obrtovanje.

V predmetnih odločbah sreskega poglavarja v Kranju se kvalificira obrtno izdelovanje sladoleda in turškega medu za prost obrt. Po § 1., točki 46.

veljavnega obrtnega reda pa je izdelovanje slaščic, kolačev, mandolatov ter kandit proglašeno za rokodelski obrt, v točki 47. istega paragrafa pa prav tako obrt medarjev in voščeninarjev. Po teh določbah je torej izdelovanje vseh vrst slaščic in vseh izdelkov iz medu podvajati pod določila, ki urejajo rokodelsko obrt, enako tudi izdelovanje sladolea, ki je doslej nesporno veljalo za del slaščičarskega obrta, prav tako pa tudi izdelovanje turškega medu in orientálnih slaščic. Dejstvo, da sta halva in rahatlokum, nazvana tudi turški med, pri nas manj znani slaščici in da se izdelujeta na način, ki v naših krajih ni v navadi, čeprav je že precej blizu izdelovanju mandolatov je za uvrščanje tega obrtovanja pod rokodelske obrte brez pomena. Turški med namreč je sestavljen iz jajčnega snega, sladkorja in primesi mandljev, rahatlokum pa iz sladkorja, beljakovine, krompirjeve moke in vode. Gre torej za izdelke iz sirovin, ki spadajo med najznačilnejše slaščičarskih izdelkov vobče, tudi tehnika dela je ista kot pri podobnih slaščičarskih izdelkih. Zaradi tega je smatrati izdelovanje teh orientálnih slaščic za sestavni del slaščičarskega obrta.

Glede izdelovanja orientálnih slaščic je ministrstvo za trgovino in industrijo ponovno izreklo svoje pravno naziranje v raznih odločbah in naredbah tako-le:

Na ozemlju Srbije in Črne gore, t. j. v območju srbskega zakona o radnjama je obrtno izdelovanje halve in rahatlokuma kot orientálnih slaščic smatrati za neesnafski obrt (nerokodelski, torej prost) obrt, za katerega je predpisana zgolj šestmesečna praksa kot dokaz sposobnosti za nastop obrta, ne pa posebna usposobljenost, ki se zahteva za nastop esnafskega obrta (odločba ministrstva V. br. 1155/23).

Na ozemlju Bosne in Hercegovine, kjer veljajo slični obrtni predpisi kakor v območju avstrijskega obrtnega reda, pa je v veljavi ministrski odlok z dne 26. marca 1925., V. br. 3337, po katerem je smatrati izdelovanje halve in orientálnih slaščic za sestaven del rokodelskega slaščičarskega obrta, ki je bil v točki 41., § 1. naredbe deželne vlade za Bosno in Hercegovino z dne 13. aprila 1921., Zbornik z. in s. št. 18, proglašen za koncesijoniranega (okrožnica oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Sarajevu z dne 6. aprila 1925., št. 1312).

Ta kvalifikacija, ki je bila izdana za območje Bosne in Hercegovine, kjer je izdelovanje rahatlokuma in halve samorasel obrt, podpira pravilnost naziranja, da velja vsled analogije obrtnih predpisov isto tudi za območje ljubljanske oblasti, kjer je, kakor v Bosni izdelovanje slaščic vseh vrst proglašeno za rokodelski obrt. To potrjuje tudi dosledna drugoinstančna praksa velikih županov splitske in mariborske oblasti. Zato podvajanje pa govore slednjič tudi tehnični javni oziri na zdravje konzumentov takih slaščic, po večini mladine, ker utegne vsako nestrokovnjaško izdelovanje takih slaščic imeti težke posledice za zdravje konzumentov.

Ker je ministrstvo za trgovino in industrijo z odlokom z dne 10. maja t. l. br. 2377 izreklo, da se mora za ljubljansko oblast izdajanje obrtnih listov za izdelovanje orientálnih slaščic presojati po predpisih tu veljavnega avstrijskega obrtnega reda, je obrtno poslovanje, kakršno so prijavili omenjeni obrtniki, prištevati brez dvoma rokodelskim obrtom in se je torej pri izdajanju obrtnih listov držati postopka § 14. obrtnega reda.

Pri presoji konkretnih obrtnih prijav je bilo še upoštevati, da so si dotični obrtniki že pridobili svojo obrtno pravico na ozemlju, kjer velja srbski zakon o radnjama in tedaj le prenesli svoj sedež na območje tukajšnjega obrtnega reda. V tem pogledu je treba poudariti, da gre pri preselitvi za ustanovitev novega obrta (§ 43. obrtnega reda). Res, da odreja obrtni red, naj se v tem primeru ne zahteva znova dokaz usposobljenosti. Vendar pa velja to samo tedaj, kadar gre za preselitev obrta v območje istega pravnega reda, torej v konkretnem primeru v območje avstrijskega obrtnega reda, tako da je obrtnik prvotno nastopil obrt pod istimi pogoji, kakršni veljajo na kraju preselitve. Kadar teh ni, se ne more govoriti niti o isti pravici, ker se ena in druga pravica ne izvajata iz istega zakona, niti se ni smel opustiti obnovljen oziroma nov dokazni postopek o usposobljenosti, ker druga obrtna pravica ni nadaljevanje prve pridobljene pravice, marveč se od nje po bistvu in postanku razlikuje. Kolikor je po § 43. obrtnega reda tako nadaljevanje prve pravice, ne da bi se znova zahteval usposobljenostni dokaz, dopustno,

velja to samo za območje, kjer velja ta obrtni red, ne pa za obrtne pravice, pridobljene pod veljavo povsem različne obrtne zakonodaje.

V konkretnih primerih je bilo torej, ker gre za obrtna opravila, ki spadajo pod slaščičarski obrt, tudi tu uporabljati § 14. obrtnega reda.

Z uvodoma označenimi odloki sreskega poglavarja pa so se izdali za ta opravila kot za proste obrte obrtni listi po § 13. obrtnega reda.

Ker je dognano, da nedostajajo tem odlokom zakonite podlage, sem moral dotične odloke, odnosno obrtne liste po § 146., četrty odstavek obrtnega reda, razveljaviti.

Kako se delajo zlepljeni čevlji.

Izdelovanje zlepljenih čevljev zavzema vedno večji obseg. Izvršitev je danes v posameznih obratih prav različna in potrebna še marsikaterega izboljšanja. Pomanjkljivost, ki jo imajo zlepljeni čevlji, je v tem, da niso dovolj trdni. Kakor hitro se bo ta napaka odpravila, kar bi storil lahko vsak dober čevljar, potem izpodrinejo ti čevlji obrnjene čevlje.

Danes se dobi dobro lepilo, s katerim se zavahani rob gornjih delov čevlja namaže. Nato se čevlji, ne da bi se zabili cveki, pricvika. Razne koristi tega načina cvikanja so: nikak izdatek za cveke, gladki notranjki in nobeno izruvanje cvekov. — Ko je čevlji v toliko izgotovljen in obtočen, se napravi gornje dele raskave in prilepi — kakor običajno — podplat. Pri tem zadostuje samo lepilo po sistemu »Ehkam« in so čevlji veliko bolj upogljivi in elastični kakor vsi drugi.

V strokovnih krogih vlada še nejasnost glede vpliva kemičnih preparatov pri lepljenju čevlja. Zato bo zanimivo in koristno, če o tem razpravljamo, da se naši čevljarji upoznajo z uporabo teh preparatov.

Pri načinu kitanja je potrebno sledeče: lepilo, razredčina in navodilo o uporabi, nadalje raskavost, mazanje z lepilom, sušenje, zopetno razredčenje lepila, stiskanje in tolčenje. To nam nudi varnost in jamstvo glede trpežnosti.

Prvotne sestavine teh snovi niso toliko važne in so nam itak znane. Omenim naj samo, da tvorijo rastlinski vlakni po večkratni predelavi glavni sestavni del lepila. Razredčina, kot druga važna snov se dobi pri zoglemelem lesu. Obe snovi torej izvirata iz rastlinstva.

Na deželi razumejo pod besedo »lepilo« pripomoček, ki ima lastnost, da se prime v vlažnem stanju na kak predmet ali da prilepi predmet k drugemu. Med temi lepili razlikujemo taka, ki se raztopijo šele v vodi, in taka, ki so že pripravljena v tekočem stanju. K zadnjim spada poznani gumijev cement.

Drugačne vrste lepila so kiti. — Sprejemnost kita je dokaj večja, zveza pa prične šele z napredujočim sušenjem. V to skupino, v katero spada tudi steklarski kit, prištevamo kitno snov pri izvršitvi lepljenja. Zato ni pravilno govoriti o lepljenju čevljev, temveč bi bilo pravilneje, da pravimo kitanje čevljev, t. j. kemični vezalni proces. V teku let pa se je izraz »lepljenje« udomačil in samo listi, ki v tem ni poučen, dvomi danes o trpežnosti lepljenega čevlja. — Kemični vezalni proces se izvrši samostojno po primerni pripravi materiala in se tudi umetno ne da pospešiti. Delalo se je poizkuse, pa vse brezuspešno. Sprijem se povečuje z napredujočim sušenjem, medtem ko v mokrem (tekočem) stanju snovi na zunanje kažejo nobene vezilne moči. Končna in gotova zveza nastane šele, ko se namazana plast lepila (kita) popolnoma posuši.

Vremenske spremembe vplivajo sčasoma na trajanje sušenja. Dognano je, da suh, topel zrak (izdelovanje poleti) pospešuje, mrzli in vlažni zrak pa zakesnjuje sušenje.

Josip Steinman, strokovni učitelj.

Naročnikom

„Obrtnega Vestnika“

Uprava „Obrtnega Vestnika“ poziva vse one naročnike, ki še niso poravnali naročnino za leto 1929., da to čimprej store.

Kaj je novega?

Kralj je podpisal zakon o razprodajah, ki določa, da se dovolijo razprodaje le v območju opustitve obrta, smrti lastnika, preselitve ali elementarnih nezgod, ako je prosilec obratoval vsaj že dve leti.

Družbi »Batignole«, ki namerava osušiti močvirje poleg Pančeva ter državi pridobiti 30 tisoč orolov rodovitne zemlje, je naša država s posebnim zakonom garantirala velike davčne in carinske olajšave.

Osem milijard dinarjev ali 770 milijonov frankov v zlatu znašajo naši tako zvali srbski predvojni dolгови, katere bomo morali po razsodbi haaškega razsodišča plačati, ako ne pride do poravnave. Ali je večina obligacij v rokah inozemcev ali pa samo nekaterih naših državljanov, širši javnosti še ni znano.

Kongres mednarodne trgovske zbornice, kateri pripadajo tudi nekatere korporacije naše države, se je vršil v prvi polovici meseca julija v Amsterdamu ter med drugim razpravljal tudi o obrtnopravnih zaščitah. Za našo zbornico sta se kongresa udeležila predsednik g. Iv. Jelačin s tajnikom g. Iv. Mohoričem.

Ljubljanska borza je praznovala 1. julija dveletnico svojega poslovanja z devizami, ki kaže za prvo leto promet 848 milijonov dinarjev, za drugo leto pa 937 milijonov dinarjev.

Novi obrtni zakon je po zadnjih polslužbenih vesteh iz Beograda v načrtu končno izdelan ter bo dotiskan že v prihodnjih dneh. Nato ga dobe poedine korporacije v izjavo do 15. oktobra t. l.

Pri ministrskem predsedniku generalu Živkoviću in pri trgovinskem ministru dr. Mažuraniću so se pretekli mesec oglašili zastopniki hrvatskih in srbskih obrtnikov ter so posredovali zaradi obrtnega zakona in raznih perečih obrtniških vprašanj.

Minister za trgovino in industrijo g. dr. Mažuranić je podal ostavko. Naslednik mu še ni imenovan. Začasno vodi posle resorta finančni minister dr. Šverljuga, za pomočnika pa je imenovan Slovenec dr. Steinmetz-Sorodolski.

Nad 60 milijonov dinarjev je podpisanih delnic Pooblaščenih agrarne banke in določeno je, da se vrši prva glavna skupščina P. A. B. dne 15. avgusta v Beogradu.

Konferenca o načrtu novega rudarskega zakona se je vršila med rudarskimi podjetji in zastopniki rudarskih delavcev 26. minulega meseca v Beogradu ter je zavzela stališče proti posebnim rudarskim zbornicam, dalje glede socialno-kulturnega fonda, kolektivnih pogodb in rudarskega zavarovanja.

Vpostavitve diplomatskih odnošajev med Anglijo in Rusijo je stopila v ugoden štadij in je pričakovati uspeha medsebojnih pogajanj, ako sovjeti plačajo predvojne ruske dolgove in dajo garancije, da prenehajo s komunistično propagando na Angleškem.

Poravnalna razprava pri Slavenski banki se je vršila minule dni na zboru upnikov v Zagrebu. V začetku pogajanj je bilo 70 milijonov terjatev, med njimi skoro vsi mali upniki za poravnavo, 41 milijonov pa proti.

Jugoslavija je povabljen na reparacijsko konferenco, na kateri se bo v kratkem razpravljalo o Youngovem reparacijskem načrtu, ki v občutni meri tangira naše pravice do nemških reparacij.

Anketa o izseljeniškem vprašanju se bo vršila pod predsedstvom ministra Drinkovića začetkom avgusta v Splitu. Razpravljalo se bo o ureditvi našega izseljenišтва, ki je za našo državo izredne važnosti.

Spremembe k zakonu o taksah, ki so bile objavljene v »Službenih Novinah«, oproščajo plačila taks tudi kmečke in obrtne zadrage, ako ne delijo dividend in tantijem in nimajo rezervnega fonda.

Svetovna letina bo glasom poročila Mednarodnega poljedelskega instituta letos slabša kot lani, vendar pa v Evropi približno taka kot minula leta.

Zakon o pospeševanju poljedelstva je v načrtu izgotovljen in bo po končni redakciji s strani ministra za poljedelstvo dr. Frangeša predložen v zakonitev.

Hranilne vloge v Sloveniji znašajo skupno okrog tri milijarde dinarjev. Od tega odpade na kreditne zadrage 1.350 milijonov, na regulativne hranilnice 950 milijonov in na banke 688 milijonov.

Italijanska trgovinska bilanca je bila v minulemu letu pasivna za 7 in pol milijarde. Primanjkljaj se je letos povečal za 292 milijonov lir.

Iz organizacij.

Izlet koroških obrtnikov iz Beljaka in Celovea, ki se je vršil dne 7. in 8. julija na Jesenicah in v Ljubljani, in o katerem je poročal «Obrtni Vestnik» v izdaji z dne 15. t. m., popravljamo v toliko, da je ta izlet organiziralo in priredilo Društvo obrtnikov na Jesenicah in da gre za vzorno in brezhibno vodstvo in arangement tega izleta vsa čast in zahvala gosp. Ivanu Gogala, krojaškemu mojstru na Jesenicah in agilnemu predsedniku imenovane družbe, ki je z vso požrtvovalnostjo in vnemo pripomogel, da je izlet tako sijajno uspel. Kar se pa tiče poseta izletnikov v Ljubljani, pa je določila program in ga aranžirala podpisana zveza. Toliko cenjenim naročnikom v vednost. — Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani.

Kolektivna obrtna zadruga za sodni okraj Kranjska gora na Jesenicah obvešča, da se vrši prihodnja vajenska preizkušnja dne 4. avgusta t. l. ob 9. uri dopoldne v salonu restavracije «Mesar» na Jesenicah. Mojstri se naprošajo, da dotične vajence pravočasno prijavijo načelniku ali pa tajniku g. Čopu na Savi pri Jesenicah. Vsak vajenec mora delati preizkušnjo tekom zadnjega četrtletja učne dobe. — Odbor.

Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani obvešča svoje člane, da je ministrstvo trgovine in industrije izdalo velikemu županu pod II. Br. 14.773/U z dne 22. junija t. l. nastopno naredbo: «Na potaknuto pitanje, da li je za prodaju dukata potrebno odobrenje Ministarstva finansije, Odeljenje drž. računovodstva i budžeta aktom svojim od 10. juna 1929. godine, D. R. Br. 89.744 izvestilo je ovo Ministarstvo, da za prodaju dukata nije potrebno specijelno odobrenje Ministarstva finansija, pošto se dukati ne smatraju valutom, već robom i mogu se slobodno prodavati. Prednje Vam se dostavlja radi znanja i upravljanja o time, da se prodaja dukata ima tretirati po zakonu o obrtnima (radnjama), odnosno na osnovu istog izdatih prepisa.»

Organizacija avtobusnih podjetij. Avtobusna podjetja ljubljanske oblasti so zaprosila velikega župana, da jim dovoli ustanoviti lastno strokovno zadrugo za okoliš ljubljanske oblasti. Pravila za zadrugo so že predložena v odobritev.

Nova strokovna zadruga v Ljutomeru. Veliki župan mariborske oblasti je odobril ustanovitev Obrtne zadruge sedlarjev, tapetnikov in sorodnih strok v Ljutomeru. Zadruga obsega sedlarje, torbarje, jermenarje, bičarje, izdelovalce konjske opreme, tapetnike, preprogarje, žimničarje in posteljinarje iz srezov: Ljutomer, Dolnja Lendava, Murska Sobota in Ptuj ter bo štela okrog 70 članov.

Preizkuševalni red Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani. Veliki župan ljubljanske oblasti je odobril Zadrugi brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani preizkuševalni red za pomočnike, ki pomeni znatno poostreitev preizkušenj v teh strokah. Vsak preizkuševanec bo moral delati preizkušnjo iz brivske, frizerske in lasničarske stroke. Javno je, da jo bo prestal le, ako je delal v vseh treh strokah. Seveda bo potem lahko dobil obrtni list za vse tri stroke. Da je prišlo do tega, so krivi razni primeri, ko so osebe, ki so bile izučene samo v eni navedenih strok, prijavile tudi ostale, ker jim je obrtni red, žal, te dopuščal. Tako se je začelo v te obrte uvajati pod plaščem legitimnosti dejansko šušmarstvo. Upamo, da bo s to akcijo za bodoče preskrbljeno, da bodo izvrševali brivsko, frizersko in lasničarsko obrt v bodoče le osebe, ki so se je tudi popolnoma izučile.

Obrtna razstava v Murski Soboti. Skupna obrtna zadruga v Murski Soboti naznanja, da se je vajenska in pomočniška razstava, ki bi se imela vršiti v mesecu juniju, zaradi proslave 10letnice osvoboditve Slovenske Krajine odložila na poznejši čas. Razstava se bo vršila od 15. do 19. avgusta 1929. Vabimo posebno prekmurško obrtništvo, da se te razstave številno udeleži ter s tem pokaže svojo stanovsko zavednost in zanimanje za stanovske prireditve.

Občni zbor oblastne zadruge slaščičarjev. V restavraciji g. Mencingerja na Kette-Murnovi cesti se je pred nekaj dnevi vršil redni občni zbor Oblastne zadruge slaščičarjev, medicarjev, voščeničarjev in izdelovalcev kandit. Z občnim zborom je bila združena mala proslava 10letnice, odkar je leta 1919. po prevratu zopet zadruga začela poslovati. Prvotno je zadruga obsegala samo Ljubljano, a se je leta 1925. razširila na celokupno ljubljansko blast. Občnega zbora so se v lepem številu udeležili člani iz raznih večjih krajev, tako iz Kranja, Škofje Loke, Trbovelj, z Bleda, iz No-

vega mesta, Laškega in Ljubljane. Predsednik g. Teodor Novotny je podal prav obširno in zanimivo poročilo o poslovnem delovanju zadruge v minulemu letu. Zadruga šteje celokupno 52 članov. Poročilo naglašja, da se je izvolila posebna komisija, ki je skupno z mestnim fizikatom pregledala vsa obratovališča sladoleidarjev in slaščičarjev, da bi se dosegla čim večja higijenska čistost in da bi se zmanjšala tudi možnost nesreč, odnosno zastrupljenja s sladoledom, o čemer se je lani pogosto slišalo iz raznih drugih krajev in mest. Poročilo navaja dalje stališče zadruge glede raznih odredb velikega župana o odpiranju in zapiranju obratov ter o pobijanju šušmarstva. Dalje naglašja, da je v zmislu zadruginih pravil uvedena brezplačna in obvezna zdravniška preiskava vajencev. G. predsednik je dalje omenjal borbo zadruge proti mnogim slaščičarjem in izdelovalcem sladkarij, ki nimajo pravičnega oblastnega dovoljenja za izvrševanje svoje obrti. Občni zbor je vzel na znanje in odobril predsednikovo poročilo, na kar se je končno vršila zanimiva razprava o raznih notranjih zadevah. Člani: Lenardič, gospa Sopper iz Novega mesta, gg. Mohor iz Litije, Murn, Šink iz Kranja, Struna in drugi. Občni zbor je splošno soglašal v tem, da je treba sistematično pobijati šušmarstvo in skrbeti za zaščito interesov zadrugarjev.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani in Zveza obrtnih zadrug v Mariboru opozarjata na okrožnico, ki sta jo poslali zadrugam, da stavijo svoje predloge za revizijo socialne zakonodaje. Gre za važno akcijo in organizacije imajo sedaj priložnost, da naznanijo svoje pritožbe in predloge glede zavarovanja delavcev, glede inspekcije dela itd. Potrebni so tudi konkretni primeri, ki dokazujejo nevezdržnost nekaterih dosedanjih predpisov, posebno pa posledic njihovega izvajanja, ki ga vrše organi. V tem pogledu so se ministrstvu socialne politike že ponovno stavili konkretni predlogi, posebno v raznih predstavkah in resolucijah. Vse to je treba sedaj zbrati in sporočiti, da bo zvezama omogočeno staviti primerne in dobro utemeljene in podprte revizijske predloge na merodajnem mestu.

Spremembe zadruginih pravil. Letošnje leto so mnoge zadruge ljubljanske oblasti predlagale spremembe pravil glede podaljšanja učne dobe ter hotele, da se določi učna doba na štiri leta. Veliki župan je po predlogu Zbornice T. O. I. v splošnem dovolil podaljšanje na največ tri in pol leta, s čimer je zadrugam tudi ustrezno, ker lahko zahtevajo, da obrtna oblast podaljša učno dobo za pol leta onim vajencem, ki pokažejo slab uspeh pri mojstru ali v obrtni nadaljevalni šoli. Na ta način velja za take vajence štiriletna učna doba.

Razno.

Ključavničarski vajenec. Okrajno sodišče v Metliki ima varovance, dne 8. oktobra 1914. rojenega Rozmana Martina, ki je brez očeta in matere in brez premoženja ter bi se rad šel učiti ključavničarske obrti tako, da bi mu dajal mojster tudi vso preskrbo in zalagal vsa plačila. Deček telesno sicer ni posebno močan, duševno pa dobro razvit in je bil v ljudski osnovni šoli dober učenec, kljub temu, da se je moral kot pastir pri tujih ljudeh sam preživljati. Ponudbe z navedbo pogojev je poslati na Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani.

Carinske olajšave. Ministrstvo trgovine in industrije je poslalo vsem zbornicam TOI. opozorila, da se bodo izdajala v bodoče uverenja, potrebna za carine prosti uvoz strojev in strojnih delov samo osebam, ki so opremljene s predpisanim pooblastilom s strani podjetja, ki prosi za dotično uverenje, to pa zato, da se onemogočijo zlorabe pri izdaji takih uverenj.

Gospodarski teden v Ljutomeru. Ljutomerski gospodarski krogi pripravljajo za teden od 11. do 18. avgusta vrsto gospodarskih prireditev. Predvsem bo ves teden odprta obrtna, industrijska in kmetijska razstava, in sicer v prostorih meščanske šole, sokolskega in katoliškega doma. Za to razstavo se je prijavilo lepo število razstavljalcev iz vzhodnega dela oblasti, ki bodo pokazali interesentom svoje obrtne in industrijske izdelke ter kmetijske pridelke, med katerimi bo tudi slovito ljutomersko vino. Otvoritev te razstave bo v nedeljo, dne 11. avgusta dopoldne, popoldne pa se bo vršilo slavnostno zborovanje slovenskega trgovskega in obrtnega društva, ki slavi svojo desetletnico. — Dne 14. avgusta prirede živinorejski krogi razstavo in premovanje goveje živine in

konj, slednji znamenite muropoljske pasme, ter razstavo perutnine, in sicer v senčnem Seršenovem logu. — Dne 15. avgusta bodo na Cvenu pri Ljutomeru konjske dirke, ki bodo pokazale muropoljskega konja v vsej njegovi lepoti in brzini. Na programu je pet kasačkih in dvoje galopskih dirk, ki so odprte za konje iz vse države. Za zaključek bo 18. avgusta v Seršenovem logu ljudska veselica. Priprave za te gospodarske prireditve, ki naj pokažejo glavne pridobitne panoge Panonske Slovenije, so v polnem teku in pričakovati je, da bodo rodile zaželjeni sad. — Razstavni odbor je že drugič zaprosil za polovično železniško vožnjo; pričakovati je, da bo generalna direkcija železnice tokrat gotovo dovolila zaproseno ugodnost, ki ji ne odreka manj važnim prireditvam. — Pojasnila v vseh razstavnih zadevah daje razstavni odbor.

Razstava domačih obrtov. Velessejska uprava v Ljubljani priredi s sodelovanjem državnega osrednjega urada za ženske domače obrti zanimivo razstavo domačih obrtov, ki bo obsegala čipkarstvo, slamnkarstvo, suho robo, lončarstvo, platnarstvo, volnene ročne pletenine in pletarstvo. Vsi, ki se bavijo z navedenimi panogami domačih obrtov, se vabijo, da sporoče odseku za domačo obrt pri uradu ljubljanskega velesejma, koliko prostora potrebujejo in pod kakšnimi pogoji hočejo sodelovati.

Mizarska razstava na velesejmu. Kakor čujemo, se je na zahtevo ljubljanskih mizarjev pokrenila akcija, da bi na jesenskem velesejmu razstavili poleg šentvidskih mizarjev tudi organizirani ljubljanski mizarji. Baje pa se je prvotno navdušenje iz nerazumljivih razlogov poglelo, tako da bomo poleg šentvidčanov videli samo izdelke nekaterih poedincev iz Ljubljane. — Škoda! — Pri tej priliki pripomnimo, da bi nas jako razveselilo, ako bi razstavljalci prostore tudi tako opremili, kakor odgovarja dotični sobi (spalni, obedni, delavni sobi itd.), da ne bomo videli obednic v modri, spalnic v kričeči rjavi sobi in pohištvo (jedilne omare, postelje, mize itd.) brez odgovarjajoče opreme. Kompletno opremljena oprava med pravično slikanimi stenami šele napravi utis, privabi več kupcev in izboljša ceno!

Banka v Sloveniji. V zadnjih treh letih smo imeli v Sloveniji 11 bank. Vloge so se gibale med 576 in 687 milijonov Din ter so znašale okroglo eno desetino vseh hranilnih vlog v državi. Dočim so po drugih pokrajinah izkazale mnoge banke izgubo, so vse naše banke delale kljub manjši obrestni meri z dobičkom, ki je znašal leta 1926. 13.216.000 Din, leta 1928. pa 11.987.000 Din.

Izvoz čevljev iz Italije ne kaže posebno velike številk. Kakor kaže statistika, je znašal lani 733 parov navadnih in 1532 parov nizkih čevljev.

Število verskih pripadnikov v Beogradu. Po zadnjih statističnih podatkih je v Beogradu 179.476 pravoslavni, 32.054 katoličani, 7433 židov in 3221 muslimanov.

Izseljevanje iz Slovenije narašča. Pomanjkanje zaslužka na domači grudi, ki se čuti vsako leto huje, povzroča od leta do leta močnejše izseljevanje. Statistični podatki kažejo, da se je izselilo iz Slovenije leta 1922. 400 oseb, leta 1923. že 1312, leta 1924. 1147, leta 1925. 1579, v letu 1926. 2131, predlanskim 2727, lani pa celo 3162 oseb, skupaj 15.037. To znači za naše gospodarstvo velik odpadek delavnih moči, ki bi se ob primerni naseljevalni in obrtni politiki lahko zaposlilo doma.

Naš izvoz narašča ter je znašal v prvi polovici letošnjega leta 2.496.000 ton v vrednosti 29841 milijona dinarjev napram 2.048.000 tonam v vrednosti 2687 milijonov dinarjev v prvi polovici lanskega leta.

Dobave.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do dne 9. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov lopat. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Pri direkciji državnih železnic v Subotici dne 9. avgusta t. l. glede dobave vrvi, rdečega platna za signalne zastavice in platna za čiščenje tal. — Dne 8. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave pločevine. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 3. avgusta t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje, v Beogradu, glede dobave različnega papirja. — Dne 5. avgusta t. l. pri Direkciji pomorskega saobraćaja v Splitu glede dobave raznih barv, olj, kita, lakov, jeklenih vrvi, raznih kovinskih predmetov, gumijastega mate-

riala, steklenih cevi, platna, platnenih cevi, sode, mila, sveč, ščetk itd.; pri Direkciji državnih železnic, gradbeni oddelek, v Sarajevu pa glede oddaje upravljanja in vzdrževanja ur. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 3. avgusta t. l. se bo vršila v strojnem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kg sirovega železa za litje. (Pogoji so na vpogled pri istem odelenju.) — Dne 3. av-

gusta t. l. se bo vršila pri 2. Zavodu za izradu vojne odeže v Sarajevu ofertalna licitacija glede prodaje odpadkov od barv in usnja, starih odev, vreč, železa itd. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 6. avgusta t. l. se bo vršila pri Računsko-ekonomskem odelenju ministrstva za gradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave negumiranih in gumiranih papirnih trakov. (Pogoji so na vpogled pri istem odelenju.) — Ekonomsko odelenje ministr-

stva vojske in mornarice v Beogradu razpisuje licitacije glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1929. do 31. marca 1930., ki se vrše v dneh 3., 5., 7. in 9. avgusta t. l. pri posameznih garnizijah. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.) — Dne 5. avgusta t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1929. do 31. marca 1930. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

PRIPOROČAMO

KOLINSKO CIKORIJO

Domači izvrstni izdelek.

L. Mikuš
tvarnica dežnikov
Ljubljana
Mestni trg 25
Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!
Največji izbor!
Najnižje cene!
Preobleke!
Popravila!

ELEKTROINDUSTRIJA

BERGODAC & Co.
d. z. o. z.
LJUBLJANA
Šelenburgova ulica šte. 6.
Največja izbira splošnega elektro-inštalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatur in strojev.
Sortiran RADIO-oddelek.

Ph. Mr. R. Sušnik

Lekarna pri „Zlatem jelenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih predmetov. Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih. Oblastveno koncesionirana oddaja strupov. Poštne pošiljave obratno.

LJUBLJANA, Marijin trg

Telefon šte. 2115.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbi zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
LJUBLJANA, Karlovška cesta 4.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

Obrtnikom

se priporočam pri nakupovanju vseh vrst barv, firneža, lakov, steklarskega kleja, čopičev in vseh drugih potreščin za te stroke.

IVAN JANČAR, Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 4.

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletne opreme za gostilno, restavracije, hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti.

Stavbno in umetno steklarstvo.

Telefon 2478 **LJUBLJANA** Telefon 2478
Dunajska cesta 10

Najugodnejši nakup oblačil lastnega izdelka **na veliko in malo** kakor tudi **moško perilo samo na veliko** nudi tvrdka

JOS. ROJINA
LJUBLJANA

Aleksandrova cesta šte. 3.

Dobro znana gostilna

Pri „Tratniku“

Sv. Petra cesta 25
v Ljubljani

toči izborna pristna dalmatinska vina. Mrzla in gorka jedila. Vsak teden trikrat morske ribe in bakala (Stockfisch), prirejene na dalmatinski način.

Lastnik: A. Sumara.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno više.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.